

Крот Сергій Васильович

Інституційні бар'єри реалізації державної промислової політики України в умовах російсько-української війни

УДК 338.45:338.2(477):351.82:330.341.2:355.01

DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2026-2.8>

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

Крот Сергій Васильович
аспірантУкраїнського державного університету
імені Михайла Драгоманова
вул. Пирогова, 9, Київ, Україна
ORCID: 0009-0004-3460-7553

У статті здійснено політологічний аналіз інституційних бар'єрів реалізації державної промислової політики України в умовах російсько-української війни. Увагу зосереджено на інституційній архітектурі як системі формальних і неформальних інститутів, що визначають вироблення та реалізацію рішень у сфері індустріального розвитку. Обґрунтовано залежність її ефективності від координації органів влади, якості стратегічного планування, стабільності нормативного середовища та рівня довіри між державою, бізнесом і суспільством.

Систематизовано основні групи інституційних бар'єрів, зокрема нормативно-правові, організаційно-управлінські, економічні та політичні. Вони проявляються у нестабільності законодавства, недостатній координації, обмеженості ресурсів, високій вартості кредитування та впливі неформальних практик. Доведено, що в умовах війни їх сукупний вплив посилюється, знижуючи адаптивність інститутів і ускладнюючи реалізацію промислової політики.

Встановлено, що війна спричинила трансформацію управлінських механізмів, поєднуючи значні втрати виробничого потенціалу з адаптаційними змінами, зокрема релокацією підприємств, спрощенням регуляцій і посиленням міжнародної взаємодії. Наголошено на важливості регіонального виміру політики та врахування територіальної диференціації.

Зроблено висновок, що формування стійкої моделі промислової політики потребує інституційної модернізації, спрямованої на підвищення прозорості, узгодженості та адаптивності управління. Відновлення промисловості пов'язане з переходом до проактивних стратегій розвитку, орієнтованих на інноваційність, технологічну автономію та європейську інтеграцію.

Ключові слова: промислова політика, інституційна спроможність, російсько-українська війна, економічна безпека, публічна політика, релокація підприємств, інституційна модернізація, відновлення промисловості.

Вступ. Сучасний етап розвитку України характеризується поєднанням глибоких структурних трансформацій економіки та безпрецедентних безпекових викликів, зумовлених російсько-українською війною. У цих умовах державна промислова політика набуває стратегічного значення як інструмент забезпечення економічної стійкості, відновлення виробничого потенціалу та формування довгострокових передумов розвитку.

Водночас ефективність її реалізації істотно обмежується наявністю інституційних бар'єрів, які проявляються у нестабільності нормативного середовища, фрагментованості системи державного управління, недостатній координації між суб'єктами політики та обмеженій довірі між державою і бізнесом. Ці фактори знижують результативність управлінських рішень і ускладнюють формування цілісної стратегії індустріального розвитку.

Мета та завдання. Метою статті є виявлення та систематизація інституційних бар'єрів реалізації державної промислової політики України в умовах російсько-української війни та обґрунтування напрямів їх подолання. Для досягнення цієї мети поставлено такі завдання: проаналізувати інституційну архітектуру промислової політики, визначити основні групи інституційних обмежень, дослідити вплив воєнних факторів на інституційну спромож-

ність держави та окреслити пріоритети інституційної модернізації в контексті відновлення промисловості.

Методи дослідження. Методологічно дослідження промислової політики ґрунтується на поєднанні системного та неінституціонального підходів, що дозволяє аналізувати її як складну багаторівневу систему взаємодії державних інститутів, економічних агентів і зовнішнього середовища. Інституційний вимір дає змогу виявити обмеження, пов'язані з якістю державного управління, ефективністю норм та правил, а також рівнем довіри між учасниками економічних процесів. Водночас системний підхід акцентує увагу на взаємозв'язках між промисловою політикою та іншими сферами державної діяльності, включаючи безпеку, соціальну політику та міжнародні відносини. Така інтеграція методологічних підходів забезпечує цілісне розуміння механізмів формування і реалізації політики в умовах невизначеності.

Результати. Інституційна архітектура промислової політики формується як сукупність формальних і неформальних інститутів, що забезпечують вироблення, реалізацію та контроль державних рішень у сфері індустріального розвитку. Вона охоплює систему органів державної влади, нормативно-правову базу, механізми міжвідомчої координації,

а також інструменти взаємодії з бізнесом і громадянським суспільством.

У сучасних умовах публічної політики, інституційна архітектура набуває складного багаторівневого характеру, оскільки поєднує національний, регіональний і локальний рівні, кожен з яких виконує специфічні функції у формуванні та реалізації промислової політики. Також, важливим елементом є інтеграція міжнародного виміру, що проявляється у врахуванні зобов'язань держави в межах економічної співпраці та європейської інтеграції.

Ефективність інституційної архітектури визначається рівнем узгодженості дій між суб'єктами політики, здатністю до стратегічного планування та наявністю ресурсного забезпечення. Ключову роль відіграє державна спроможність, яка відображає можливість інститутів формувати і реалізовувати політику відповідно до визначених цілей. У цьому контексті значення мають якість управлінських рішень, професійний рівень державної служби, стабільність нормативного середовища та рівень довіри між державою і економічними агентами [1].

Типологія інституційних бар'єрів дозволяє систематизувати основні обмеження, що перешкоджають досягненню цілей промислової політики. Однією з ключових груп є нормативно правові бар'єри, які проявляються у нестабільності законодавства, надмірній зарегульованості та суперечливості правових норм. До цієї ж групи належать проблеми імплементації законодавства, коли формально прийняті норми не забезпечуються належними механізмами реалізації.

Організаційно управлінські бар'єри пов'язані з недосконалістю структури державного управління. Вони включають дублювання функцій між різними органами влади, недостатню координацію політики, а також низький рівень інституційної пам'яті. Такі обмеження призводять до неефективного використання ресурсів і ускладнюють реалізацію комплексних програм розвитку промисловості [12].

Економічні бар'єри відображають обмеженість фінансових ресурсів і нерівномірний доступ до них. Вони проявляються у недостатньому рівні державного фінансування, високій вартості кредитних ресурсів та залежності від зовнішніх джерел інвестицій. У таких умовах держава обмежена у можливостях підтримки ключових галузей, що знижує ефективність реалізації промислової політики.

Політичні бар'єри пов'язані з нестабільністю політичного середовища, зміною пріоритетів влади та впливом груп інтересів. Низький рівень інституційної довіри та політична поляризація ускладнюють формування узгодженої стратегії розвитку промисловості. Вплив неформальних інститутів, зокрема корупційних практик і клієнтелістських зв'язків, призводить до викривлення механізмів

розподілу ресурсів і знижує ефективність державної політики.

Сукупний вплив зазначених бар'єрів суттєво посилюється в умовах російсько-української війни, що ускладнює функціонування інституцій та обмежує їхню здатність до ефективного реагування на виклики. У результаті інституційна архітектура промислової політики потребує системного реформування, спрямованого на підвищення узгодженості, прозорості та адаптивності державного управління.

Російсько українська війна стала чинником, що радикально змінив параметри функціонування держави та характер її інституційної спроможності. В умовах повномасштабної агресії відбулося суттєве переосмислення ролі державних інститутів у забезпеченні економічної стійкості, зокрема у промисловій сфері, яка зазнала як прямих фізичних втрат, так і глибоких структурних трансформацій [7].

Одним із найбільш значущих проявів трансформації управлінських механізмів стала адаптація інструментів державної промислової політики до умов воєнного часу. Держава перейшла від класичних підходів регулювання до більш гнучких моделей підтримки, що включають фінансування та спрощення регуляторних процедур.

Особливого значення набули механізми релокації підприємств, які дозволили зберегти значну частину промислового потенціалу шляхом переміщення виробництв із зон активних бойових дій до більш безпечних регіонів. Цей процес супроводжувався формуванням нових інституційних практик взаємодії між державою, бізнесом та місцевими громадами [6].

Водночас війна оголила низку системних проблем, пов'язаних із обмеженою інституційною стійкістю окремих секторів. Недостатня диверсифікація економіки, залежність від імпортних компонентів та енергетичних ресурсів, а також інституційна інерція в окремих сферах стримували ефективність державної політики. Це зумовило необхідність переорієнтації на моделі розвитку, що базуються на принципах самодостатності, інноваційності та інтеграції у європейські економічні простори.

Трансформація управлінських механізмів у промисловій сфері також проявилася у зміні підходів до стратегічного планування. В умовах війни пріоритети державної політики змістилися у бік забезпечення обороноздатності. Це сприяло формуванню нових інституційних конфігурацій, у яких ключову роль відіграють сектори оборонно промислового комплексу. Одночасно з цим відбувається інтеграція короткострокових антикризових заходів із довгостроковими стратегіями відновлення та розвитку.

Важливим аспектом є також посилення взаємодії держави з міжнародними партнерами, що стало одним із ключових чинників підтримки інституційної

спроможності. У цьому контексті війна виступає не лише як фактор дестабілізації, але і як каталізатор інституційних змін, що відкриває можливості для структурної перебудови економіки [2].

Таким чином, російсько-українська війна спричинила глибоку трансформацію інституційної спроможності держави та управлінських механізмів у промисловій сфері. Вона зумовила перехід до більш адаптивних, гнучких та інтегрованих моделей управління, що орієнтовані на забезпечення стійкості в умовах постійних викликів.

Втрата виробничого потенціалу в умовах повномасштабної війни стала одним із найбільш суттєвих обмежень для реалізації державної промислової політики. Особливо відчутними стали втрати у базових галузях, зокрема металургії, машинобудуванні та хімічній промисловості, які традиційно формували основу промислової структури економіки. Внаслідок цього держава опинилася в ситуації, коли реалізація стратегічних цілей промислової політики обмежується не лише інституційними факторами, але й об'єктивною відсутністю необхідної виробничої бази.

Поряд із фізичними втратами важливим стримувальним чинником стали фінансово економічні обмеження, які значно звузили можливості держави щодо підтримки промислового сектору. Зростання бюджетного навантаження, пов'язаного з фінансуванням оборонних потреб, соціальних виплат та відновлення інфраструктури, обмежило ресурси, доступні для інвестицій у промисловість. У цих умовах державна підтримка набуває вибіркового характеру, що змушує визначати пріоритетні галузі та проєкти, здатні забезпечити максимальний ефект у короткостроковій перспективі.

Суттєвим аспектом є також обмежений доступ підприємств до фінансових ресурсів, що зумовлений високими ризиками, зниженням інвестиційної привабливості та нестабільністю економічного середовища. Банківський сектор, орієнтуючись на мінімізацію ризиків, обмежує кредитування промислових підприємств, що ускладнює модернізацію виробництва та впровадження інновацій [3].

Водночас зменшення обсягів прямих іноземних інвестицій позбавляє економіку додаткових джерел фінансування, необхідних для відновлення виробничого потенціалу. У результаті формується замкнене коло, у якому обмежені фінансові можливості стримують відновлення промисловості, а низька динаміка розвитку промислового сектору, своєю чергою, знижує інвестиційну привабливість економіки.

Додатковим фактором є зростання витрат виробництва, пов'язане з порушенням логістичних ланцюгів, подорожчанням енергоресурсів та необхідністю забезпечення безпеки виробничих процесів. Це знижує конкурентоспроможність українських підприємств на внутрішньому та зовнішньому рин-

ках, що ускладнює реалізацію експортно орієнтованої промислової політики.

Відновлення промисловості в умовах війни та після її завершення супроводжується складним комплексом політико інституційних викликів, що визначають як темпи, так і якість структурних трансформацій економіки. Однією з ключових проблем є обмежена узгодженість між стратегічними цілями державної політики та інституційними механізмами їх реалізації. Наявність фрагментованої системи управління, у якій функції розподілені між різними органами влади без належної координації, знижує ефективність прийняття рішень та ускладнює впровадження комплексних програм відновлення.

Суттєвим викликом є також проблема довіри до державних інститутів, яка безпосередньо впливає на готовність бізнесу та міжнародних партнерів інвестувати у відновлення промислового сектору. Низький рівень інституційної передбачуваності, корупційні ризики та нестабільність регуляторного середовища формують додаткові бар'єри для реалізації довгострокових інвестиційних проєктів. У цьому контексті ключовим завданням держави є забезпечення прозорості процедур, підвищення якості регуляторної політики та створення стабільних правил гри для всіх учасників економічних відносин.

Важливим напрямом подолання зазначених викликів є інституційна модернізація механізмів державної промислової політики. Йдеться про перехід від реактивних антикризових заходів до проактивних стратегій розвитку, що базуються на принципах інноваційності, технологічної автономії та інтеграції у європейський економічний простір. Такі інструменти повинні бути спрямовані не лише на відновлення втрачених потужностей, але й на створення нової якості промислового виробництва [10].

Окрему увагу слід приділити розвитку регіонального виміру промислової політики, оскільки наслідки війни мають суттєву територіальну диференціацію. Відновлення промисловості вимагає врахування специфіки окремих регіонів, їх ресурсного потенціалу та інфраструктурних можливостей.

Таким чином формування стійкої моделі промислової політики передбачає комплексне поєднання інституційних реформ, підвищення якості державного управління та активізацію взаємодії з міжнародними партнерами. Умови війни та післявоєнної реконструкції створюють не лише обмеження, але й можливості для глибокої модернізації економіки. Реалізація цих можливостей залежить від здатності держави забезпечити ефективне функціонування інститутів, спрямованих на довгостроковий розвиток, підвищення конкурентоспроможності та зміцнення економічної безпеки.

Висновки. У статті доведено, що інституційні бар'єри є ключовим чинником, який обмежує ефективність державної промислової політики України в умовах війни. Визначено основні групи бар'єрів

(нормативно-правові, організаційно-управлінські, економічні та політичні), які знижують узгодженість політики, якість управлінських рішень і ресурсну спроможність держави. Обґрунтовано, що війна суттєво посилює ці обмеження та ускладнює реалізацію стратегій індустріального розвитку.

Водночас встановлено, що воєнні умови стимулюють трансформацію управлінських механізмів у напрямі більшої гнучкості та адаптивності. Підкреслено значення релокації підприємств, спрощення регуляторних процедур і розширення міжнародної взаємодії. Зроблено висновок про необхідність інституційної модернізації, спрямованої на підвищення прозорості, координації та довіри між державою і бізнесом.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з аналізом механізмів інституційної модернізації у післявоєнний період, оцінкою ефективності державної підтримки промисловості та впливу європейської інтеграції на інституційну спроможність України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бичков С. Інституційна трансформація механізмів публічного антикризового управління територіями в умовах воєнної загрози. *Економічний простір*. 2025. № 206. С. 17–21. URL: <https://doi.org/10.30838/ep.206.17-21>.
2. Візняк Ю. Інституційне забезпечення економічного відновлення України в умовах воєнного стану з урахуванням структурних передумов, механізмів координації та стратегічного планування. *Наукові записки львівського університету бізнесу та права*. 2025. № 45. С. 253–260. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15815646>.
3. Герасименко А. Банківське кредитування промислових підприємств: економічна сутність і принципи реалізації. *Вісник Університету банківської справи*. 2021. № 2(41). С. 40–48. URL: [https://doi.org/10.18371/12221-755x2\(41\)2021249968](https://doi.org/10.18371/12221-755x2(41)2021249968).
4. Дангадзе С. Д. Інституційна стійкість органів державної влади України в контексті забезпечення національної безпеки. *Актуальні проблеми у сфері публічного управління*. 2024. № 41. С. 267–271. URL: <https://doi.org/10.32782/pma2663-5240-2024.41.38>.
5. Державна промислова політика: елементи та взаємозв'язок з іншими політиками держави / О. Мельниченко та ін. *Суспільство та національні інтереси*. 2024. № 4(4). URL: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-4\(4\)-1229-1239](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-4(4)-1229-1239).
6. Запужляк І., Красняк О. Релокація: суть, типи та проблеми. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. Т. 312, № 6(2). С. 257–263. URL: [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6\(2\)-43](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6(2)-43).
7. Зеленько Г. І. Інституційна спроможність України в умовах війни. *Вісник НАН України*. 2024. № 9. С. 49–58. URL: <https://doi.org/10.15407/visn2024.09.049>.
8. Носирев О. Повоєнна промислова політика відновлення економіки. *Механізм регулювання економіки*. 2023. № 2(100). С. 41–48. URL: <https://doi.org/10.32782/mer.2023.100.07>.

9. Терещенко Д. Промислова політика як форма державного регулювання економічної діяльності. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2024. № 9(27). URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-9\(27\)-554-563](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-9(27)-554-563).

10. Удовіченко К., Костинець В. Стратегічні галузі промисловості України у повоєнний період: інноваційний потенціал БПЛА. *Актуальні проблеми економіки*. 2025. № 12. С. 151–158. URL: https://eco-science.net/wp-content/uploads/2025/12/12.25._topic_Kostiantyn-Udovichenko-Valeriiia-Kostynets-151-158.pdf.

11. Шараг О., Поліщук В. Державна підтримка нової індустріалізації: механізм, промислова політика і стратегія. *Наукові інновації та передові технології*. 2025. № 6(46). URL: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-6\(46\)-731-742](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-6(46)-731-742).

12. Щедрова Г. Інституційна пам'ять: концептуалізація в політологічному дискурсі. *Науковий журнал «Політикус»*. 2021. № 5. С. 17–22. URL: https://politicus.od.ua/5_2021/3.pdf.

REFERENCES:

1. Bychkov, S. (2025). Instytutsiina transformatsiia mekhanizmiv publichnoho antykrizovoho upravlinnia terytoriiamy v umovakh voiennoi zahrozy [Institutional transformation of public anti-crisis management mechanisms of territories under conditions of military threat]. *Ekonomichniy prostir*, 206, 17–21. <https://doi.org/10.30838/ep.206.17-21> [in Ukrainian].
2. Vizniak, Yu. (2025). Instytutsiine zabezpechennia ekonomichnoho vidnovlennia Ukrainy v umovakh voiennoho stanu z urakhuvanniam strukturnykh peredumov, mekhanizmiv koordynatsii ta stratehichnoho planuvannia [Institutional support for Ukraine's economic recovery under martial law considering structural prerequisites, coordination mechanisms and strategic planning]. *Naukovi zapysky Lvivskoho universytetu biznesu ta prava*, 45, 253–260. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15815646> [in Ukrainian].
3. Herasymenko, A. (2021). Bankivske kredyuvannia promyslovykh pidpriemstv: ekonomichna sutnist i pryntsyupy realizatsii [Bank lending to industrial enterprises: economic essence and principles of implementation]. *Visnyk Universytetu bankivskoi spravy*, 2(41), 40–48. [https://doi.org/10.18371/12221-755x2\(41\)2021249968](https://doi.org/10.18371/12221-755x2(41)2021249968) [in Ukrainian].
4. Dangadze, S. D. (2024). Instytutsiina stiikist orhaniv derzhavnoi vlady Ukrainy v konteksti zabezpechennia natsionalnoi bezpeky [Institutional resilience of public authorities in Ukraine in the context of ensuring national security]. *Aktualni problemy u sferi publichnoho upravlinnia*, 41, 267–271. <https://doi.org/10.32782/pma2663-5240-2024.41.38> [in Ukrainian].
5. Melnychenko, O., et al. (2024). Derzhavna promyslova polityka: elementy ta vzaiemozviazok z inshymy politykamy derzhavy [State industrial policy: elements and interrelation with other state policies]. *Suspilstvo ta natsionalni interesy*, 4(4). [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-4\(4\)-1229-1239](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-4(4)-1229-1239) [in Ukrainian].

6. Zapukhliak, I., Krasniak, O. (2022). Relokatsiia: sut, typy ta problemy [Relocation: essence, types and problems]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, 312, 6(2), 257–263. [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6\(2\)-43](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6(2)-43) [in Ukrainian].

7. Zelenko, H. I. (2024). Instytutsiina spromozhnist Ukrainy v umovakh viiny [Institutional capacity of Ukraine under conditions of war]. *Visnyk NAN Ukrainy*, 9, 49–58. <https://doi.org/10.15407/visn2024.09.049> [in Ukrainian].

8. Nosyriev, O. (2023). Povoienna promyslova polityka vidnovlennia ekonomiky [Post-war industrial policy for economic recovery]. *Mekhanizm rehuliuвання ekonomiky*, 2(100), 41–48. <https://doi.org/10.32782/mer.2023.100.07> [in Ukrainian].

9. Tereshchenko, D. (2024). Promyslova polityka yak forma derzhavnoho rehuliuвання ekonomichnoi diialnosti [Industrial policy as a form of state regulation of economic activity]. *Aktualni pytannia u suchasni nautsi*, 9(27). [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-9\(27\)-554-563](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-9(27)-554-563) [in Ukrainian].

10. Udovichenko, K., Kostynets, V. (2025). Stratehichni haluzi promyslovosti Ukrainy u povoiennyi period: innovatsiyni potentsial BPLA [Strategic sectors of Ukraine's industry in the post-war period: innovative potential of UAVs]. *Aktualni problemy ekonomiky*, 12, 151–158. https://eco-science.net/wp-content/uploads/2025/12/12.25._topic_Kostiantyn-Udovichenko-Valeriia-Kostynets-151-158.pdf [in Ukrainian].

11. Sharag, O., Polishchuk, V. (2025). Derzhavna pidtrymka novoi industrializatsii: mekhanizm, promyslova polityka i stratehiia [State support for new industrialization: mechanism, industrial policy and strategy]. *Naukovi innovatsii ta peredovi tekhnolohii*, 6(46). [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-6\(46\)-731-742](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-6(46)-731-742) [in Ukrainian].

12. Shchedrova, H. (2021). Instytutsiina pamiat: kontseptualizatsiia v politolohichnomu dyskursi [Institutional memory: conceptualization in political science discourse]. *Naukovyi zhurnal "Politykus"*, 5, 17–22. https://politicus.od.ua/5_2021/3.pdf [in Ukrainian].

Institutional barriers to the implementation of Ukraine's state industrial policy amid the Russia-Ukraine war

Krot Serhii Vasylovych

Postgraduate Student
Mykhailo Drahomanov Ukrainian State
University
Pirogov str., 9, Kyiv, Ukraine
ORCID: 0009-0004-3460-7553

This article presents a political science analysis of the institutional barriers to the implementation of Ukraine's state industrial policy amid the Russian-Ukrainian war. The focus is on institutional architecture as a system of formal and informal institutions that shape the formulation and implementation of decisions in the sphere of industrial development. The article demonstrates that its effectiveness depends on the coordination of government bodies, the quality of strategic planning, the stability of the regulatory environment, and the level of trust between the state, business, and society.

The main groups of institutional barriers – namely, regulatory, organizational and managerial, economic, and political – are systematized. These manifest as legislative instability, insufficient coordination, limited resources, high borrowing costs, and the influence of informal practices. It is demonstrated that in wartime conditions, their combined impact intensifies, reducing the adaptability of institutions and complicating the implementation of industrial policy.

It has been established that the war triggered a transformation of management mechanisms, combining significant losses of production capacity with adaptive changes, including the relocation of enterprises, the simplification of regulations, and the strengthening of international cooperation. The importance of the regional dimension of policy and the consideration of territorial differentiation is emphasized.

It is concluded that the formation of a sustainable industrial policy model requires institutional modernization aimed at increasing the transparency, coherence, and adaptability of governance. Industrial recovery is linked to a transition to proactive development strategies focused on innovation, technological autonomy, and European integration.

Key words: industrial policy, institutional capacity, Russian-Ukrainian war, economic security, public policy, relocation of enterprises, institutional modernization, industrial recovery.

Дата першого надходження статті до видання: 08.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 10.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 21.05.2026